

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN CÔNG TÁC PHÁT TRIỂN ĐỘI NGŨ CHUYÊN VIÊN PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

DƯƠNG VĂN THU*

Ngày nhận bài: 11/08/2017; ngày sửa chữa: 14/08/2017; ngày duyệt đăng: 17/08/2017.

Abstract: Development of the staff in departments of education and training is required in current period with aim to improve quality of education management. The article points out factors affecting development of staff in departments of education and training in Ho Chi Minh city such as globalization trend; the knowledge economy and the 4th industrial revolution; viewpoints of the Party and government on the development of civil servants and staff; socio-economic transformation; autonomy of educational institutions, etc.

Keywords: Influence, affect, staff, development, department of education and training.

1. Đặt vấn đề

Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (GD-ĐT) chỉ có thể đưa lại chất lượng, hiệu quả cao và bền vững nếu được thực hiện một cách đồng bộ các yếu tố của hệ thống đó. Cùng với việc đổi mới mục tiêu, chương trình, nội dung, cơ sở vật chất thiết bị, kiểm tra, đánh giá thì việc phát triển đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý (QL) giáo dục (GD) có ý nghĩa quan trọng, then chốt. Tuy nhiên, nhiệm vụ nói trên lâu nay chỉ tập trung vào đội ngũ cán bộ QL, nhà giáo mà chưa đề cập nhiều đến đội ngũ chuyên viên (CV) công tác trong các cơ sở, cấp QL GD. Có thể nói, năng lực của đội ngũ CV có ảnh hưởng đến việc nâng cao chất lượng, hiệu quả đổi mới cơ chế QL, điều hành, phục vụ các hoạt động GD-ĐT hiện nay. Vì vậy, phát triển đội ngũ CV trong hệ thống các cơ sở GD, trong đó có phòng GD-ĐT, là một nhiệm vụ cấp thiết hiện nay. Việc phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT chỉ thực sự đạt hiệu quả cao nếu chú ý đến những tác động đa chiều, những yếu tố ảnh hưởng đến quá trình phát triển ấy.

2. Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về việc phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT

2.1. CV phòng GD-ĐT

Theo quan niệm hiện nay, CV là người thành thạo về một lĩnh vực nào đó, được tuyển dụng và bổ nhiệm vào làm việc trong một cơ quan của Nhà nước theo chế độ làm việc thường xuyên, toàn bộ thời gian, được xếp vào ngạch của hệ thống ngạch bậc, hưởng lương từ ngân sách nhà nước, có tư cách pháp lý khi thi hành công vụ. Theo các quy định hiện hành, căn cứ vào vị trí công tác, công chức được phân loại thành công chức giữ chức vụ lãnh đạo, QL và công chức không giữ chức vụ lãnh đạo, QL. Các công chức không giữ chức vụ lãnh đạo được gọi là CV.

Tại phòng GD-ĐT, đội ngũ CV ở vị trí việc làm tham mưu, thực thi chức năng nhiệm vụ QL nhà nước

về GD ở từng lĩnh vực như: GD mầm non, GD tiểu học, GD trung học cơ sở, thanh tra - kiểm tra, tài chính - cơ sở vật chất, khảo thí và kiểm định chất lượng, phổ cập GD, tổ chức cán bộ, công tác pháp chế, y tế học đường, công tác văn phòng, kế hoạch, thống kê, tổng hợp... Đội ngũ CV phòng GD-ĐT được tổ chức thành một lực lượng có nhiệm vụ tham mưu, đề xuất, thực thi công việc theo vị trí việc làm, nhằm thực hiện chức năng QL nhà nước về GD trên địa bàn quận/ huyện. Lao động của đội ngũ CV phòng GD-ĐT cũng là lao động có tính chất QL nhưng không có phụ cấp chức vụ.

2.2. Phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT là một nội dung của phát triển nguồn nhân lực. Đó là quá trình tác động của chủ thể QL GD đến đối tượng QL GD bằng các chính sách, chương trình và giải pháp QL nhằm đảm bảo về số lượng, chất lượng và cơ cấu của đội ngũ CV phòng GD-ĐT, để họ có thể đáp ứng tốt hơn các yêu cầu công tác QL nhà nước về GD trên địa bàn quận/ huyện. Bản chất của quá trình này là tạo ra những tác động khiến đội ngũ CV phòng GD-ĐT biến đổi theo chiều hướng đi lên, phát triển về số lượng, cơ cấu, phẩm chất và năng lực, có khả năng đáp ứng yêu cầu tham mưu, thực thi công tác QL nhà nước về GD.

Yêu cầu của đội ngũ CV phòng GD-ĐT phải đảm bảo phẩm chất chính trị và đạo đức nghề nghiệp, có trình độ chuyên môn nghiệp vụ, nghiệp vụ sư phạm, có năng lực tham mưu công tác QL. Đây là một nhiệm vụ cấp thiết nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT; đáp ứng yêu cầu chỉ đạo, QL phát triển chương trình, sách giáo khoa phổ thông mới theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực người học; góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả QL nhà nước về GD ở địa bàn quận/huyện.

* Phòng Giáo dục - Đào tạo huyện Cần Giuộc, TP. Hồ Chí Minh

2.3. Về đội ngũ CV phòng GD-ĐT và việc phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh:

- Hiện nay, đội ngũ CV phòng GD-ĐT TP. Hồ Chí Minh cơ bản đã đáp ứng được những nhiệm vụ chủ yếu, nhưng so với yêu cầu mới, còn những bất cập, hạn chế. Nhiều yếu kém thể hiện trong việc tham mưu đề xuất, thực thi các quyết định đúng và kịp thời, phù hợp thực tiễn GD trên địa bàn quận/huyện; giữa việc định hướng giá trị, xây dựng văn hóa tổ chức cho cơ sở GD và cộng đồng; giữa việc kết nối người cán bộ QL cấp phòng GD-ĐT với người cán bộ QL các trường học trên địa bàn quận/huyện. Việc phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT đã chú trọng vào việc quy hoạch phát triển; đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực; lựa chọn, sử dụng, điều động luân chuyển sắp xếp công tác; kiểm tra, đánh giá đội ngũ CV; phát triển các chính sách, tạo động lực làm việc cho đội ngũ CV Phòng GD-ĐT. Tuy nhiên, hiệu quả của những biện pháp nói trên chưa cao, chưa toàn diện.

- Để phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT TP. Hồ Chí Minh trong bối cảnh hiện nay, cần phải thực hiện đồng bộ các giải pháp về việc quán triệt vai trò và sự cần thiết phải phát triển đội ngũ CV; xây dựng và thực hiện tốt công tác quy hoạch; tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ cho đội ngũ CV đương nhiệm và dự nguồn; đổi mới cơ chế tuyển chọn, sử dụng, điều động luân chuyển và sắp xếp công tác; thực hiện tốt công tác kiểm tra, đánh giá; đảm bảo các chính sách, tạo động lực làm việc cho đội ngũ CV phòng GD-ĐT. Tuy nhiên, để các giải pháp nói trên có tính khả thi, hiệu quả, cần chú ý tới các yếu tố tác động quá trình phát triển đó.

3. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT TP. Hồ Chí Minh

3.1. Quá trình toàn cầu hóa, nền kinh tế tri thức và cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4.0 đang diễn ra và tác động đến toàn bộ các lĩnh vực của thế giới hiện đại, trong đó có GD-ĐT. Nhà trường đang chuyển từ tiếp cận kiến thức sang tiếp cận phát triển phẩm chất, năng lực người học, hướng tới một xã hội học tập, học để biết, để làm, để chung sống, để khẳng định mình. Chính vì vậy, công tác QL, điều hành hoạt động GD-ĐT cũng phải thay đổi, đội ngũ CV các cơ sở GD nói chung và phòng GD-ĐT nói riêng không thể là những công chức “sáng vác ô đi, tối vác ô về” mà phải là những CV giải quyết, tham mưu những vấn đề của GD-ĐT của quận/huyện trong bối cảnh công nghệ thông tin, truyền thông trở thành phương tiện kết nối toàn cầu. Đó là những cơ hội nhưng cũng chính là những thách thức của đội ngũ CV, yêu cầu họ

phải không ngừng bồi dưỡng, nâng cao trình độ để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ mới.

3.2. Quan điểm của Đảng, Nhà nước về phát triển đội ngũ cán bộ, công chức trong ngành GD nói chung và đội ngũ CV phòng GD-ĐT nói riêng. Chỉ thị số 40-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Hội nghị lần thứ 8, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Văn kiện Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ XII, Nghị quyết số 88/2014/QH13 của Quốc hội về đổi mới chương trình, sách giáo khoa GD phổ thông,... đều khẳng định, xây dựng phát triển đội ngũ nhà giáo và cán bộ QL GD là nhiệm vụ quan trọng, then chốt, có ý nghĩa quyết định thực hiện tốt công cuộc đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT. Đó là những văn kiện định hướng, tạo hành lang pháp lí, xây dựng cơ chế, chính sách cho việc phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT.

3.3. Quá trình chuyển đổi từ nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung, quan liêu, bao cấp sang nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần, chấp nhận tự do cạnh tranh có sự điều tiết của Nhà nước theo định hướng XHCN cũng đã tác động tới GD-ĐT. Đã có nhiều văn bản tăng quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm, phát huy tính sáng tạo, nâng cao hiệu lực hiệu quả QL nhà nước về GD, trong đó có Nghị định số 16/2015/NĐ-CP ngày 14/02/2015 của Chính phủ quy định quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm về thực hiện nhiệm vụ, tổ chức bộ máy, biên chế và tài chính đối với đơn vị sự nghiệp công lập. Vì vậy, đội ngũ CV phòng GD-ĐT phải có đủ năng lực, trình độ, kĩ năng, phong cách làm việc để có đủ điều kiện thực hiện, tham mưu, tư vấn việc QL, chỉ đạo, điều hành các cơ sở GD triển khai thực hiện quyền tự chủ của mình theo quy định của pháp luật, góp phần phát triển sự nghiệp GD của quận/huyện.

Cơ chế phân cấp, chịu trách nhiệm QL nhà nước về GD-ĐT được thể hiện trong Nghị định số 115/2010/NĐ-CP của Chính phủ quy định trách nhiệm QL nhà nước về GD, Thông tư liên tịch số 11/2015/TTLT-BGDĐT-BNV ngày 29/5/2015 của Bộ GD-ĐT và Bộ Nội vụ hướng dẫn về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức và biên chế của các cấp QL GD-ĐT, trong đó quy định: Phòng GD-ĐT có trách nhiệm tham mưu giúp UBND cấp quận/huyện thực hiện chức năng QL nhà nước về GD trên địa bàn. Cấp QL quận/huyện nhận thức được đầy đủ, sâu sắc về vị trí, vai trò quan trọng, quyết định chất lượng GD và hiệu lực, hiệu quả QL nhà nước về GD của đội ngũ CV phòng GD-ĐT thì sẽ có những chính sách, cơ chế, hoạt động tạo điều kiện thuận lợi và động lực làm việc giúp cho đội ngũ CV phát huy tốt vai trò chức năng, nhiệm vụ của mình.

3.4. Định hướng đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT khẳng định, phát triển đội ngũ nhà giáo và cán bộ QL, đáp ứng yêu cầu hiện nay; xây dựng quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ QL GD gắn với nhu cầu phát triển KT-XH, bảo đảm an ninh, quốc phòng và hội nhập quốc tế; thực hiện chuẩn hóa đội ngũ nhà giáo và cán bộ QL theo từng cấp học và trình độ đào tạo; cán bộ QL GD các cấp phải qua đào tạo về nghiệp vụ QL; đổi mới mạnh mẽ mục tiêu, nội dung, phương pháp đào tạo, đào tạo lại, bồi dưỡng và đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của đội ngũ nhà giáo, cán bộ QL theo yêu cầu nâng cao chất lượng, trách nhiệm, đạo đức và năng lực nghề nghiệp. Chương trình GD phổ thông mới được xây dựng theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực người học và cấu trúc theo nguyên tắc tích hợp, phân hóa cũng đòi hỏi đội ngũ CV phòng GD-ĐT phải có đủ năng lực, hiểu biết để thực hiện, tư vấn, tham mưu những vấn đề liên quan đến xây dựng kế hoạch, tổ chức và chỉ đạo thực hiện, kiểm tra, đánh giá việc chuẩn bị cũng như triển khai chương trình GD phổ thông mới ở tiểu học và THCS.

3.5. Điều kiện chủ quan của bản thân cũng ảnh hưởng tới chất lượng, hiệu quả phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT. Đó chính là nhu cầu khẳng định bản thân, phát huy tinh thần tự học, tự bồi dưỡng để nâng cao năng lực toàn diện, đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Nhu cầu được phát triển của đội ngũ CV phải là nhu cầu tự thân, trở thành động lực bền vững sẽ được nhân lên bởi sự hỗ trợ, động viên bằng các cơ chế, chính sách của ngành GD-ĐT. Tuy nhiên, điều này còn phụ thuộc vào những yếu tố liên quan đến hoàn cảnh gia đình, sức khỏe, các điều kiện đảm bảo khác của CV phòng GD-ĐT. Tuy nhiên, nếu có nhận thức tốt, có được chủ trương đúng của các cấp QL, có một quyết tâm cao thì đội ngũ CV sẽ phát huy tinh thần vượt khó, tự học, phấn đấu đạt và vượt chuẩn, trở thành những CV mẫu mực của ngành GD-ĐT trong thời đại mới.

4. Kết luận

Đội ngũ CV phòng GD-ĐT nói chung, phòng GD-ĐT TP. Hồ Chí Minh nói riêng có vai trò quan trọng trong việc tham mưu đề xuất, thực thi công tác QL nhà nước về GD trên địa bàn quận/ huyện. Phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT là một nội dung của phát triển nguồn nhân lực, vì vậy cần phải dựa trên lý thuyết về phát triển nguồn nhân lực nói chung. Xác định các yếu tố ảnh hưởng đến công tác phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT, nắm vững, khai thác, tận dụng các yếu tố ảnh hưởng này sẽ phát huy chất lượng, hiệu quả của công tác phát triển đội ngũ CV phòng GD-ĐT. Đó cũng chính là một trong những cơ hội và thách thức đối với việc phát

triển đội ngũ CV và công tác xây dựng đội ngũ nhà giáo, cán bộ QL GD để đáp ứng yêu cầu đổi mới, căn bản toàn diện GD-ĐT hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Bí thư Trung ương Đảng (2004). *Chỉ thị số 40-CT/TW của Ban Bí thư về việc xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục.*
- [2] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- [3] Lê Đình Sơn (2016). *Phát huy sáng kiến của đội ngũ viên chức phục vụ trong trường đại học.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 133 (tháng 10/2016), tr 10-12.
- [4] Lê Thị Bình (2015). *Tổng quan nghiên cứu phát triển đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục và đào tạo.* Tạp chí Giáo dục, số 355, tr 6-9.
- [5] Nguyễn Vinh Hiến (2015). *Thực hiện Nghị quyết Trung ương 8: tích cực đổi mới đồng bộ các yếu tố cơ bản của giáo dục phổ thông.* Tạp chí Giáo dục, số 354, tr 1-4.
- [6] Nguyễn Tiến Hùng (2017). *Phát triển khung năng lực của đội ngũ công chức, viên chức ngành giáo dục.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 142, tr 15-18.

Quản lý các yếu tố dạy học...

(Tiếp theo trang 45)

việc QLDH môn chuyên được dễ dàng thực hiện hơn. Trong đó, cần quản lý bối cảnh (các yếu tố ảnh hưởng) chặt chẽ, thực hiện quản lý nó trong mối quan hệ biện chứng với các yếu tố khác để đạt được mục tiêu của QLDH môn chuyên theo hướng ĐBCL. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2005). *Chuẩn và chuẩn hóa trong giáo dục - Những vấn đề trong lý luận và thực tiễn.* Kỉ yếu Hội thảo quốc gia.
- [2] Bộ GD-ĐT (2011). *Kỉ yếu Hội thảo xây dựng mạng lưới giáo viên cốt cán toàn quốc các môn chuyên trong hệ thống trường trung học phổ thông chuyên.*
- [3] Bộ GD-ĐT (2013). *Tài liệu tập huấn - Hội thảo bồi dưỡng cán bộ quản lý trường trung học phổ thông chuyên.*
- [4] Bộ GD-ĐT (2012). *Thông tư số 06/2012/TT-BGDĐT ngày 15/2/2012 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT Ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của trường trung học phổ thông chuyên.*
- [5] Bộ GD-ĐT (2012). *Thông tư số 13/2012/TT-BGDĐT ngày 06/4/2012 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT Ban hành bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng trường trung học.*
- [6] Nguyễn Phúc Châu (2006). *Các yếu tố cơ bản tác động đến chất lượng quản lý trường học.* (Đề tài cấp Bộ, mã số B 2002-53-25).